

MENSTRUALNI FAKTORI I RIZIK ZA NASTANAK KARCINOMA DOJKE

Zorana Đorđević, Jelena Đoković-Jovanović, Olgica Gajović
Klinika za infektivne bolesti, Klinički centar Kragujevac

SAŽETAK

Etiopatogeneza raka dojke je kompleksna i još uvek nedovoljno poznata. Cilj rada je ispitivanje uloge menstrualnih funkcija žene kao rizika za pojavu ovog malignoma. Podaci za ovo istraživanje dobijeni su iz anketa anamnestičke (case-control) studije, koja je obuhvatila 120 žena obolelih od karcinoma dojke i isto toliko kontrola. Mečovanje je izvršeno po uzrastu (± 3 godine) i menstruaunom statusu. Epidemiološkim upitnikom prikupljeni su podaci o faktorima rizika za rak dojke. Izračunati su osnovni statistički parametri (aritmetička sredina, standardna devijacija, minimalne i maksimalne vrednosti) i urađen t-test i McNemar-ov test. Za varijable koje su pokazale statističku značajnost, rađena je multivarijantna logistička regresija. Kriterijum za statističku značajnost bila je verovatnoća $p < 0,05$. Prosečan uzrast javljanja menarha kod obolelih ispitanica je 13,7 godina, kod žena iz kontrolne grupe 14,5 godina, a razlika je dostigla nivo statističke značajnosti ($t = 3,44$, $p < 0,01$). U odnosu na regularnost menstrualnih ciklusa nije nađena statistički značajna razlika između ispitivanih grupa (McNemar test = 2,78, $p > 0,05$, OR=2,29, 95% CI 0,94 < OR < 5,56). Obolele osobe su statistički znatno češće imale obilna menstrualna krvarenja u nego osobe iz kontrolne grupe (McNemar test = 28,21, $p < 0,001$, OR=4,36, 95% CI 2,44 < OR < 7,79), patile od bolnih menstruacija (McNemar test = 19,94, $p < 0,001$, OR=4,36, 95% CI 2,02 < OR < 6,58), izraženijeg premenstruatnog sindroma (McNemar test = 7,02, $p < 0,01$, OR=2,17, 95% CI 1,24 < OR < 3,79) i imale bol u dojkama pred menstruaciju (McNemar test = 20,57, $p < 0,001$, OR=3,85, 95% CI 2,09 < R < 7,08). Prosečan uzrast obolelih ispitanica u kojem je nastupala menopauza bio je 49,4 godine, dok je u kontrolnoj grupi prosečno menopauza nastupala sa 49,5 godina, ali razlika nije statistički značajna ($t = 0,14$, $p > 0,05$). U ispitivanim menstrualnim faktorima multi-varijantna logistička regresija, izdvaja obilnu menstruaciju kod žena kao povećani rizik za nastanak karcinoma dojke. Ovo istraživanje ukazalo je na potrebu daljeg istraživanja uloge pojedinih menstrualnih faktora kao rizika za nastanak raka dojke.

Ključne reči: neoplazije dojke; faktori rizika; menstrualni ciklus; menarha; menopauza.